

Så styr algoritmerna ungas politiska verklighet

TEXT: SOFIE CARLSSON

UNGA KVINNOR OCH män kan mötas av helt olika politiska verkligheter på sociala medier. Nya granskningar från tidningen Resumé och Sveriges Radio P3 Nyheter visar hur kön kan påverka vilket politiskt innehåll unga möter i sina flöden. Algoritmer har idag blivit ett allt viktigare politiskt verktyg – samtidigt som polariseringen bland unga ökar.

Tidningen Resumé har genom fiktiva medieprofiler undersökt hur TikToks algoritmer placerar unga kvinnor och män i olika politiska sammanhang. Resultatet är tydligt polariserande. "Maja", profilen med kvinnligt pronomen, möttes främst av innehåll från vänsterblocket. "Olle", den manliga profilen, styrdes i stället snabbt mot högerpolitiken. Redan efter 20 sekunder i appen möttes han av inlägg från Sverigedemokraterna. Totalt bestod Olles flöde av 80 procent mer högerinnehåll än vänsterinnehåll, enligt Resumés granskning.

Andreas Ekström, journalist och föreläsare om den digitala revolutionen, berättar i en intervju med Hertha om dagens politisk och massmedia, hur riktad kommunikation är den minst förvånande effekten av digitaliseringen. Nischad kommunikation är en

gynnsam marknadsföringsstrategi, menar Andreas Ekström, men han nämner en tydlig nackdel:

– Det är någonting som går kraftfullt förlorat i det och det är att vi inte längre har en gemensam verklighetsbild. I USA är det ju så. Det är så ohyggligt illa och det är inte bara manligt och kvinnligt, utan där är det ju höger och vänster som är den stora grejen.

RESUMÉS GRANSKNING VISAR hur politiskt innehåll kan skilja sig mellan könen. P3 Nyheter gjorde i augusti en ny undersökning som visar hur unga snabbare exponeras för allt mer extremt politiskt innehåll. Resultatet av åtta fiktiva medieprofiler och en AI-analys av över 10 000 inlägg, redogör för hur extremistiskt och våldsbejakande innehåll dyker upp i TikTok-flödet efter bara några minuter. Nästan en tredjedel av det politiska innehållet hade inslag av våldsprovokation, hat eller grova kränkningar. Undersökningen skildrar hur killar möter nästan dubbelt så mycket politiskt innehåll som tjejer, och även här mer högerinriktat material.

Malin Holm, forskare och lärare i statsvetenskap vid Uppsala universitet, menar att plattformar som TikTok inte är den enda

Vi förstår varandra sämre och det leder till sämre relationer, sämre dialog, sämre möjligheter till samarbete, sämre förutsättningar för familjebildning.

aktören som riskerar att förstärka den nuvarande könsklyftan.

– Det handlar inte bara om algoritmer, utan också om att olika politiska aktörer väldigt aktivt använder sig av plattformarnas möjligheter för att mobilisera åsikter, bilda politisk opinion och attackera andra politiska aktörer.

BÅDE ANDREAS EKSTRÖM och Malin Holm talar om hur digital politisk kommunikation bidrar till en polarisering bland unga – något som, enligt forskning, successivt har ökat de senaste tio åren. Könsskillnader har existerat långt innan sociala medier, men vad händer när algoritmer och partier kan styra unga kvinnor och män mot skilda politiska läger? Andreas Ekström lyfter fram en av följderna:

– Vi alla, män som kvinnor, far illa av den här nischningen för vi förstår varandra sämre och det leder till sämre relationer, sämre dialog, sämre möjligheter till samarbete, sämre förutsättningar för familjebildning.

Skilda politiska verklighetsbilder kan få konsekvenser som sträcker sig bortom de politiska budskap unga ser i sina flöden. När unga kvinnor och män möter olika politiska perspektiv väcks även frågan om hur utvecklingen påverkar synen på jämställdhet.

I takt med att unga män i högre grad möter högerinriktat innehåll och manoscifären får ett större utrymme, varnar Malin Holm för allvarliga konsekvenser:

– Det är en faktisk risk för våldsdåd, men också en generell risk för att inställningen till jämställdhet förändras. Om det inte finns något politiskt stöd i längden från stora delar av befolkningen, så riskerar det som kvinnorörelsen har jobbat för att dras tillbaka.

ANSVARET FÖR UTVECKLINGEN ligger inte enbart hos plattformarna. Även politiska aktörer och regeringar har ett ansvar att agera genom de maktmedel som finns, bland annat genom lagstiftning.

– Plattformföretagen har ett stort ansvar, men sen så har också politiker och regeringar ansvar för att stifta lagar som gör så att plattformarna tar sitt ansvar, säger Malin Holm.

Men samtidigt använder sig politiker själva av de möjligheter som plattformarna erbjuder. Inför årets val såg vi till exempel hur politiker och partier använde sociala plattformar, algoritmer och politiska influencers som verktyg i sina valkampanjer.

När algoritmer och politiska aktörer styr unga kvinnor och män mot skilda verklighetsuppfattningar och politiska läger handlar det om mer än bara ett TikTok-flöde. Det handlar om synen på jämställdhet, vår möjlighet att förstå varandra och vår förmåga att föra ett gemensamt demokratiskt samtal.

Frågan är långt ifrån marginell. Enligt Internetstiftelsen tog omkring 48 procent av årets förstagsväljare del av politiskt innehåll på TikTok inför valet. Det är mer än en fördubbling jämfört med förra valet. Algoritmer må vara ett effektivt kommunikationsverktyg, men vi riskerar ett samhälle där unga kvinnor och män lever i politiskt skilda verkligheter. ○